

Uroš Kunaver

KRATKI OPOMNIK ZA IZVEDBO JAMARSKE ŠOLE

Jamarska šola je ena najpomembnejših dejavnosti našega društva, saj nam predstavlja glavni vir novih članov. Hkrati je tudi ena najdaljših in logistično najbolj zapletenih. Kljub temu, da je izvajanje jamarske šole precej utečeno, pa se vsako leto najdejo kakšne pomanjkljivosti. Da bi temu izognili in da ne bi bilo treba vsako leto izumljati tople vode, sem pripravil kratek povzetek opravil, ki jih je potrebno narediti pred in med jamarsko šolo. Ta povzetek opravil je bil sprva namenjen meni kot vodji šole za lažjo izvedbo šole v naslednjem letu, kasneje pa sem ga dopolnil in je tako namenjen tudi bodočim vodjem šole in njihovim pomočnikom. Pogledi na to, kako je potrebno izvesti posamezno akcijo (še posebej obiske jam) so seveda različni – tukaj so predstavljeni moji, ki so se v zadnjih dveh letih pokazali kot precej uspešni.

Nekoliko širša različica tega dokumenta, ki vsebuje tudi vzorce korespondence s tečajniki in inštruktorji¹ ter vsakokratne opomnike, kaj posebnega je potrebno naslednje leto narediti oziroma na kaj misliti (tu so predvsem opomniki za menjavo dotrajanih vrvi in pritrdišč) je na voljo v mojem oblaku in je namenjena tistim, ki se z izobraževanjem neposre-

dno ukvarjajo. Prav tako so na voljo prosojnice, posnetki predavanj in drugo gradivo.

Na koncu tega uvoda bi poudaril še, da vse zapisano ni zraslo na mojem zelniku, ampak sem marsikaj črpal iz e-pošte in predstavitev, ki sem jih »podedoval« od Matije in Matica. V besedilu uporaba moškega slovničnega spola velja tako za člane, tečajnike in inštruktorje, kot tudi za članice, tečajnice in inštruktorice.

Pred šolo

IO določi vodjo JŠ in pomočnika (ali pomočnike) vodje (vodja organizira predavanja, vaje in ekskurzije, pomočnik skrbi za opremo). V letu 2022 smo se odločili, da bodo posamezne obiske jam v drugem delu jamarske šole soorganizirali posamezni izkušeni člani, katerih naloga je predvsem zagotoviti opremo in dovolj inštruktorjev za izvedbo akcije.

Objava šole na Facebooku, spletni strani in drugih omrežjih (razdelitev nalog lepljenja plakatov).

Dva tedna pred začetkom

Dogovarjanje s predavatelji – vrstni red predavanj naj bo po možnosti: najprej oprema (nujno pred prvo vajo), nato Prva

pomoč (čimprej, po možnosti pred drugo vajo), nato Varstvo jam (pred obiskom naslednjih jam); Nastanek krasa in Merjenje jam nista kritična. Kontaktni podatki dosedanjih predavateljev so pri avtorju.

Prva objava potencialnim inštruktorjem o časovnem razporedu vaj in ekskurzij ter izpita (posebej obvestiti vse kategorizirane inštruktorje – tudi tiste manj aktivne).

Organizirati (ali spodbuditi gospodarja) vračilo izposojene opreme.

En teden pred začetkom

Obvestilo/opomnik tečajnikom o začetku JŠ, ki naj vsebuje:

- program šole in časovni raspored predavanj, vaj in ekskurzij ter predvideni čas izpita,
- cena in kaj vključuje,
- način in rok plačila ter informacija, da sta prva ekskurzija in uvodno predavanje brez obveznosti,
- kontaktni podatki vodje šole,
- poziv, naj sporočijo tisti, ki se JŠ ne bodo udeležili.

Po potrebi vabilo zavrženim kandidatom, da se lahko še udeležijo JŠ.

Pred prvo ekskurzijo (najbolje še pred prvim predavanjem, da lahko tečajniki na predavanju še kaj vprašajo)

Obvestilo o prvi ekskurziji in potrebni opremi, ki naj vsebuje:

- kaj nas čaka na ekskurziji (blato, plezanje, plazenje ...),
- obleka, ki se lahko umaže in strga (nekaj besed o delavskih in jamarskih kombinezonih),
- škornji in rokavice ter kje jih dobiti,
- baterije za luči na čeladah,
- obleka za preobleči,
- zborna mesto in čas,
- predviden čas trajanja.

Poziv potencialnim inštruktorjem, da sporočijo, kdo gre zraven.

Klasična scena izpod mostu. Foto: Žan Kačol

¹ Pri poimenovanju nastaja nekaj zmede pri izrazu inštruktor. Na jamarski šoli zaradi enostavnosti v komunikaciji s tečajniki uporabljamo besedo inštruktor za vse stare člane, ki sodelujejo pri izvedbi vaje/ekskurzije, zato bom v tem dokumentu tudi uporabil to besedo na enak način. Dejansko pa so pravi inštruktorji le tisti, ki so ta naziv pridobili v skladu z internim pravilnikom DZRJL – te bom imenoval kategorizirani inštruktorji, kjer bo to potrebno.

Pripraviti opremo za jamo: **čelade**.

Na Uvodnem predavanju (več o tem je v PowerPoint prezentaciji) Sporočiti tečajnikom podatke za plačilo. Opozoriti jih glede fizičnih naporov in morebitnih bolezenskih stanjih.

V prvi jami (Mačkovca)

Zapisati, kdo ima katero čelado.

Pred drugim predavanjem (Oprema) in prvo vajo

Preveriti, kdo je že plačal tečajnino in opozoriti tiste, ki tega še niso storili.

Pripraviti opremo za prvo vajo in eventualno alternativno ekskurzijo:

- oprema za tečajnike,
- oprema za prvo vajo: kratke vrvi, vponke, gurtne,
- oprema za dodatno ekskurzijo (Turkova jama): 30 m vrvi.

Na prvi vaji (pod črnuškim mostom)

Pri vaji naj kot inštruktorji sodelujejo samo člani, ki imajo vsaj pripravniški izpit in dovolj prakse, da bodo lahko tečajnike naučili varne uporabe vrvene tehnike. Ostale prosimo, da vaje ne motijo.

Razdeliti knjige in drugo literaturo.

Nastaviti pasove (centralna vponka (majon) se pri žimarjenju ne sme obračati – v tem primeru zožiti pas).

Nastaviti dolžino stopne zanke in obeh popkovin (paziti, da dolga popkovina ni predolga in da vrv dovolj sega iz vozlov).

Zategniti kratke in dolge popkovine.

Opozorimo tečajnike na:

- zategnjenost matice na centralni vponki,

- zategnjenost matic na vponkah pri desonderju in žimarju ter pravilno orientacijo vponk,
- pravilno zavarovanje prostih trakov na pasu (»danger«),
- pravilno nastavljenost pasu in stopne zanke,
- pravilno zapet pašček čelade.

Razložiti tečajnikom pomen izvajanja medsebojnega preverjanja opreme ter to tudi nadzirati.

V času šole naj bodo tečajniki na vadiščih in v jamah vedno polno opremljeni (desonder na centralni vponki, rokavice ...).

Opozoriti tečajnike na jahanje zanke in dvojno varovanje

Zapisati številke posojene opreme, ki jih izposodimo tečajnikom (naloga pomočnika).

Pred tretjim predavanjem (Varstvo jam ali Nevarnosti v jamah) in drugo vajo (pred Vranjo jamo)

Pripraviti opremo za vajo:

- več kosov vrvi po 30 m,
- en daljši kos 50 m za steno,
- gurtne,
- pritrdišča,
- klopce,
- pribor za vrtanje (vrtalni stroj, sveder, baterija, fiksi, klešče) za popravilo/zamenjavo dotrajanih fiksov,
- vrvce za vadenje vozlov.

Na drugi vaji (pred Vranjo jamo)

Pri vaji naj kot inštruktorji sodelujejo samo člani, ki imajo izpit in dovolj prakse, da bodo lahko tečajnike naučili varne uporabe vrvene tehnike. Ostale prosimo, da vaje ne motijo.

Pred začetkom izvesti kratek sestanek z inštruktorji in prediskutirati eventualne novosti oziroma stvari, ki se rade pozabijo. Inštruktorje opozorimo na izvajanje varnostnih ukrepov (čelade pod steno, preverjanje stanja pasov in zategnjenosti vponk ter organizacijo dela).

Opozoriti inštruktorje, da je potrebno med vajo oziroma v času, ko inštruktorji aktivno sodelujejo pri vaji, posvetiti vso pozornost tečajnikom in njihovi varnosti. Klepet, prehranjevanje in podobno v tem času niso primerni – če inštruktor potrebuje počitek/hrano/pijačo naj si najde zamenjavo (oziroma prosi vodjo akcije, naj organizira zamenjavo).

Organizacija prehrane in družbenega življenja: En od glavnih problemov pri zagotavljanju varnosti je zbranstvo inštruktorjev, bližina/mešanje piknik prostora in obiskovalci. Po nekaj časa se začne okrog ognja debata med inštruktorji, ki trenutno niso v funkciji, člani, ki pečejo, in pa aktivnimi inštruktorji. Različni obiskovalci to situacijo samo slabšajo. Pri tem morajo inštruktorji, ki so trenutno aktivni, posebej paziti, da jih razgovori z ostalimi ne dekoncentrirajo in odvrnejo od skrbi za varnost tečajnikov.

Ena od rešitev tega problema je, da se piknik prostor z ognjiščem premakne stran od vadišča in ustvari jasna ločnica med prostorom za pripravo/druženje (kjer se pripravlja hrana, je, pije, hodi na WC in pripravlja na vajo) in med območjem vaj (pod steno).

Alkohol (še posebej pa žgane pijače) tečajnikom ni dovoljen – tudi inštruktorji bi se morali ravnati enako.

Tečajnike opozoriti (in to tudi preverjati) na izvajanje medsebojnega preverjanja opreme.

Levo: Predsednik med nadzorom. Desno: Trdoglavca pred opremljanjem poligona. Foto: Jaka Flis

Tečajnike opozarjati na medsebojno komunikacijo v steni (fraj), opozarjanje na nevarnost (kamen).

Vsakega tečajnika preveriti pred vstopom na poligon:

- zategnjenost matice na centralni vponki,
- zategnjenost matic na vponkah pri desonderju in žimarju ter pravilna orientacija vponk,
- pravilno zavarovanje prostih trakov na pasu (»danger«),
- pravilna nastavljenost pasu in stopne zanke,
- pravilno zapet pašček čelade.

Preverjanje se lahko izvaja tako, da vsak od inštruktorjev, ki so na začetku poligona (torej spodaj ali na vrhu stene) preveri vsakega tečajnika vsakič, ko gre na poligon.

Alternativno se lahko uvede enotno točko preverjanja (npr. kot na USJD), mimo katere mora vsak tečajnik pred vstopom v območje vaj. Znotraj območja vaj ni več popravljanja, hoje na WC, prehranjevanja ... Za vse to je treba iti ven in potem ponovno čez kontrolo. Slabost tega je poraba dodatnega inštruktorja (ali dveh) in pa prestavitev piknik prostora.

Med spuščanjem tečajnikov jih je potrebno varovati (tako da inštruktor drži glav-

no vrv v rokah in primeru nekontrolirane- ga spusta vrv zategne). Tečajnikom, ki jih je strah spuščanja, lahko tudi pokažemo, kako so varovani in da nikakor ne morejo pasti, tudi če bi spustili vrv.

Nekatere najpogostejše napake in kako jih reševati:

Vpenjanje žimarja tako, da z dolgo popkovino zajamejo štrik: naj primejo žimar in iztegnejo roko na desno stran od vrvi preden ga vpnejo ali naj pogledajo, če vrv od vponke pri žimarju teče lepo vzporedno z glavno vrvjo.

Nevarovanje na vrhu stene (ali kjer koli, kjer je na videz lahek prehod) - opozorimo jih, da če je na voljo vrv, naj bodo vedno pripeti.

Razlikovanje med prečko in vrvjo za žimarit (oz. kdaj vpeti žimar) - če je na vrvi zanka (ohlapna vrv), potem ne gre za prečko, ampak je potrebno vpeti žimar.

Opozarjanje, da naj se tečajniki z levo roko med desondiranjem ne držijo za zgornjo vrv.

Opozarjamo tečajnike na jahanje zanke in dvojno varovanje.

Zapisati številke posojene opreme, ki jih izposodimo tečajnikom (naloga pomočnika).

Pred drugo jamo (Medvedjak)
Pripraviti opremo za jamo:

- 2x 60 m vrvi in 2x 30 m vrvi za Medvedjak,
- (opcijsko) vrvi za Brimščico (verjetno vsaj 100 m),

- Dodatno 15 m vrvi za MT11 (in za trening vpenjanja desonderja, zategovanje popkovin ...),
- gurtne,
- pritrdišča,
- pribor za vrtnje (vrtalni stroj, sveder, baterija, fiksi, klešče za odstranjevanje zarjavelih fiksov),
- vrvico za vadenje vozlov (vzeti s seboj v jamo za primer, ko moramo kje dalj časa čakati)

V drugi jami (Medvedjak)

Potrebno število inštruktorjev: pet, zaželeno šest.

Potek obiska jame:

Tečajniki se opremijo in medsebojno pregledajo (pregleduje jih tudi prvi inštruktor). Tisti, ki čakajo, lahko vadijo vozle.

Za spust potrebujemo tri inštruktorje: na vrhu, nad breznom in na dnu (obvezno varovanje).

Pri opremljanju naj opremljevalec obvezno pregleda stanje pritrdišč.

Najprej se jamo opremi in trije inštruktorji zasedejo svoja mesta, nato v jamo sestopi polovica tečajnikov. Med tečajniki se spusti še en inštruktor, ki zamenja spodnjega, ta pa pelje del tečajnikov pogledat krajsi del jame.

Ko se je spustila polovica tečajnikov, se spusti še en inštruktor, ki zamenja varujočega pod breznom. Inštruktorja, ki sta že pod breznom, peljeta polovico tečajnikov na ogled jame.

Če imamo šest inštruktorjev, sestopi še en inštruktor, tako da grejo trije s skupi-

Levo: »A tole bomo moral zlezt?!« Desno: klasična suha kopal. Foto: Žan Kafol

Jamska skupinska navadno izgleda kot novoletna jelka.

Foto: Matic Di Batista

Temeljiti nadzor štrikanja. Foto: Jaka Flis

no. Sicer pa se mora ob povratku prvi skupini pridružiti še en inštruktor iz druge skupine, ker so za nadzor vzpenjanja po vrvi potrebni trije inštruktorji.

Ko se spusti druga skupina tečajnikov in trije inštruktorji, ki so nadzirali spust, gredo na ogled jame.

Medtem se vrne prva skupina tečajnikov pod brezno. Z njimi morajo biti vsaj trije inštruktorji za nadzor vzpenjanja. Dva od teh pred tečajniki splezata na nadzorna mesta (en nad brezno, drug na vrh). Za njimi se začnejo vzpenjati tečajniki – najprej tisti, ki so si že ogledali kratki del jame.

Pred vzpenjanjem se morajo tečajniki ponovno medsebojno pregledati, pregledati pa jih mora tudi inštruktor.

Če je v prvi skupini še četrti inštruktor, ta pelje preostale tečajnike na ogled kratkega dela jame, sicer si ga lahko ogledajo tudi sami.

Ko pride druga skupina, inštruktorji v tej skupini zamenjajo tiste na dnu in ostalih nadzornih mestih. Tečajniki, ki še ne plezajo, si ogledajo kratki del jame.

Če je tečajnikov veliko, je dobro razmisliti, ali je potrebno poslati naprej opremljevalno ekipo.

Če je namen iti še v Brimšco, je potrebno tja poslati posebno opremljevalno ekipo (vsaj dva), ki mora iti samo tja ali pa iz Medvedjaka mnogo pred prihodom prvih tečajnikov, tako da je jama opremljena pred prihodom prvih tečajnikov. V zadnjih treh letih so bile jamarske šole precej zasedene in obiska Brimšce nismo izvedli.

Pred tretjo jamo (Jama pri Treh kraljih) Pripraviti opremo za jamo:

- 2x 30 m vrvi (za brezno ob povratku in za brezno v veliko dvorano),
- 15 m za spust iz poševne razpoke do Križišča,
- Dodatno 30 m vrvi za vsak slučaj (se nosi s seboj),
- gurtne,
- pritrdišča,
- pribor za vrtanje (vrtalni stroj, sveder, baterija, fiksi, klešče),
- vrvico za vadenje vozlov (vzeti s seboj v jamo).

V tretji jami (Jama pri Treh kraljih) Potrebno število inštruktorjev: sedem, zaželeno osem.

Potek obiska jame:

En inštruktor (tak, ki jamo dobro pozna) gre čimprej opremit brezna na levi, po katerih se vračamo. Ta se potem pridruži kot zadnji. Pri opremljanju naj obvezno pregleda stanje stalnih vrvi in pritrdišč.

Ostali se opremijo in pregledajo in po potrebi pomagajo tečajnikom. Tečajniki se pregledujejo tudi med seboj.

Pred odhodom v jamo pregledamo vse tečajnike, če imajo opremo pravilno nameščeno.

Na čelu (ali čim bližje čela) gre šest inštruktorjev. Če bodo inštruktorji prej pripravljeni, jih gre lahko tudi nekaj naprej v jamo.

Alternativa je, da gre nekaj inštruktorjev čez prvo stopnjo med tečajniki, ampak se morajo pri prvem breznu premakniti naprej, da bo šlo nadaljevanje gladko.

En od inštruktorjev na čelu naj ostane pri prvi prečki – naloga tega je, da vse tečaj-

nike pouči, kako se giblje po prečki in jim tudi pokaže, kako pri vzponu z žimarjem po prečki vpne vrv v vponko na žimarju kot dodatno varovanje.

Dva inštruktorja povedeta tečajnike do prvega brezna, kjer ostaneta - en kontrolira spuščanje in prepenjanje zgoraj, drug varuje tečajnike spodaj. Trik pri prvem breznu je, da se s pomočjo zanke, ki gre proti prvemu pritrdišču, brez desonderja spustiš na rob brezna (varovanje z obema popkovinama), dokler ne obvisiš na kratki popkovini. Nato pa sežeš po vrvi, ki gre iz pritrdišča in se prepneš nanjo. Prepenjanje prav na pritrdišču je precej zoprno in zamudno.

Naslednja dva inštruktorja gresta s prvimi tečajniki do drugega brezna in en kontrolira zgoraj, drugi pa varuje spodaj.

Šesti inštruktor gre s tečajniki do počivališča nad veliko dvorano (tam, kjer je tisti ozek rov v obliki zanke in spust v veliko dvorano) in varuje tečajnike na zadnjem skoku na vrvi.

Če je na voljo še sedmi inštruktor (oziroma ko pride prvi prost inštruktor do počivališča), naj začne voditi tečajnike skozi ozki rov v obliki zanke (ta del naj naredijo samo tisti tečajniki, ki to želijo). Drugi inštruktor čaka tečajnike in jih varuje na zadnjem skoku na vrvi.

Če je na voljo več kot sedem inštruktorjev, se ostali razporedijo med tečajniki in se gibljejo skupaj z njimi po jami. Lahko tudi zamenjajo tiste na brezni. Nujno mora biti en vedno zadnji.

Tečajnike je treba opozarjati, da ne pobegnejo tistim za sabo, tako da se ves čas vzdržuje kontakt in se kolona ne razbije.

Najprej preverimo opremo, nato jo stestiramo v praksi. Foto: Domagoj Korais

Ko je kdo od inštruktorjev pri nadzorni točki prost (najprej bo to tisti pri prečki, nato tista dva pri prvem breznu ...) naj čimprej pohiti proti čelu (naj poskusi prehiteti čim več tečajnikov), saj ga bomo rabili tam.

Ko pride do počivališča pri začetku rova v obliki zanke še naslednji inštruktor, opremi spust v veliko dvorano in s še enim inštruktorjem (en zgoraj, en spodaj) pričneta spuščati tečajnike v veliko dvorano. Od tu dalje naj se ustvarijo manjše skupine, ki jih pelje en ali dva inštruktorja.

Ko se nabere dovolj tečajnikov in pride še kakšen inštruktor, naj jih pelje do vode in nazaj do dna vrvi.

Nazaj gor iz velike dvorane se običajno spleza po sosednjem breznu. Tukaj bi moral biti ves čas nekdo, ki dobro pozna ta prehod. Iz velike dvorane se gre spodaj do kamina, po katerem je treba splezati navzgor. Pleza se ves čas nekoliko proti desni. Oprimki so dobri, treba pa je opozoriti tečajnike, da vedno z roko preizkusijo oprimke. Višje v kaminu gremo po lepih stopih proti pretinu (ozkemu sedelcu) med obema deloma kamina. Iz pretina (do njega je siten prehod, kjer bo morda treba komu pomagati) ne gremo naprej po vrhu kamina, ampak poiščemo luknjo nad pretinom, ki nas povede pravokotno stran od kamina nazaj v zgornji del velike dvorane – na drugo stran stalne prečke. Prehod naprej

je skozi eno od dveh oken, ki se odpirata nad izhodom iz luknje, skozi katero smo prišli iz kamina. Če je v skupini kdo, ki se boji plezanja, lahko ta kamin opremimo z vrvo, ki jo nosimo s seboj.

Od dvorane gremo v istih skupinah po Rovu vzdihljajev in preko poševne razpoke do Križišča pri Aragoniji in naprej proti izhodu. Sam spust od konca poševne razpoke je precej izpostavljen in brez dobrih oprimkov, zato predlagam, da se opremi z vrvo (pritrdišča so).

Po vrveh navzgor mora iti najprej dovolj inštruktorjev, da bodo lahko kontrolirali vsa pritrdišča. Tečajniki naj ne hodijo, če ni nadzora.

Na koncu preverimo, če so vsi tečajniki prišli iz jame.

Pred četrto jamo (Gorjanska jama)

Dogovoriti se za ključ od jame: (kontaktni podatki skrbnika jame so pri avtorju), ključ se vedno prevzame v Gostilni pr Kunavcu, Krnica 21, Zgornje Gorje.

Po obisku jame je potrebno ključ vrniti in se vpisati v knjigo obiskovalcev.

Pripraviti opremo za jamo:

- 60 m vrvi (lahko tudi 2x 30 m) za vhodna brezna,
- dodatno 20 m za vsak slučaj (se nosi s seboj),
- gurtne, pritrdišča,
- pribor za vrtanje (vrtalni stroj, sveder, baterija, fiksi, klešče),
- vrvice za vadenje vozlov (vzeti s seboj v jamo).

Opozoriti tečajnike, da za v jamo potrebujejo škornje, za dostop pa nahrbtnik,

priporočljivo pa še gozdarje in palice (če se bo hodilo po direktnem dostopu).

Tečajnike tudi opozorimo, da je dostop fizično precej naporen (če ima slučajno kdo kakšne zdravstvene zadržke).

Razmisliti bi bilo potrebno, ali bi bilo dobro začeti za dostop do Gorjanske jame uporabljati drugo pot (na JS 2021 se je nekemu ob dostopu odkrušil res velik kamen).

Koordinate jame so za 120 metrov napačne.

V četrto jamo (Gorjanska jama)

Potrebno število inštruktorjev: šest, od tega dva, ki jamo dobro poznata (za dve skupini, kar je dovolj tudi pri zelo polnih šolah).

Pred vzponom po direktnem dostopu opozorimo tečajnike na nevarnost padajočega kamenja in natakemo čelade.

Potek obiska:

Za spust po brezni potrebujemo štiri inštruktorje: na vrhu, na prvi polici, nad drugim breznom in na dnu (obvezno varovanje).

Najprej se jamo opremi in štirje inštruktorji zasedejo svoja mesta, nato v jamo sestopi polovica tečajnikov. Za njimi (ali med njimi) sestopita še dva inštruktorja, tako da se vsi inštruktorji premaknejo za dve mesti navzdol. Najbolj spodnja inštruktorja (ki sta sedaj na dnu vhodnih brezen) prevzameta prvo skupino in gresta na ogled jame: najprej do konca jame, nato pa malo pred koncem v meander, ki je na levi strani gledano v jamo. V meandru se držimo levih odcepov do

Križišča. V Križišču se odcepi več rogov. Po enem smo prišli, en se odpira navzgor (proti izhodu), dva pa navzdol proti vodnemu rovu. Pravi rov nas pa 10-20 metrov pripelje do prečke, pod katero je voda, ki teče proti nam. Rovu sledimo do slapa. Preko slapa si lahko tečajniki pomagajo z varovanjem s kratko popkovo. Za slapom prečimo nizek vodni rov do dvorane, kjer priteče voda z leve. Splezamo na polico na desni in z nje v ozko razpoko, ki se začne levo od police (gledano od spodaj). Pridemo v prelom, ki mu sledimo do konca. Prečenje nekaterih težjih mest (preko balvanov) gre najlažje kar po dnu (da se pa tudi po razpoki na desni). Končamo v dvorani, kjer voda priteče po strmi drči, ki je prestrma za prosto plezanje. Vračamo se do Križišča, nato pa po zgornjem rovu ven (držimo se pretežno desne strani) do lestvic, po katerih pridemo nazaj v glavni rov. Tu moramo paziti, da gremo proti izhodu. Poskrbimo, da se počakamo in gremo vsi skupaj proti izhodu (se je že zgodilo, da je kdo zataval nazaj v notranjost jame).

Ko preko vhodnih brezen spusti še druga polovica tečajnikov, gre druga skupina na ogled jame po isti poti.

POZOR: za varovanje/nadzor po brezni ob povratku potrebujemo najmanj tri inštruktorje (en spodaj, en na vrhu spodnjega brezna in en na polici zgornjega brezna), še bolje pa štiri (četrti je zunaj in pomaga pri izstopu). Zato se mora (v primeru šestih inštruktorjev) vsaj en (še bolje pa dva) inštruktor iz druge skupine pridružiti prvi skupini (kjer sta na začetku samo dva inštruktorja). Ker ni povsem zanesljivo, da se bosta skupini srečali (večinoma se to zgodi v delu jame za slapom), se je treba za to menjavo dogovoriti (označba na Križišču ...).

Po obisku jame vrnemo ključ in se vpišemo v knjigo obiskovalcev.

Dva ali tri tedne pred izpitom Povabimo stare člane za pomoč pri izpitu. Še posebej povabimo kategorizirane inštruktorje – tudi tiste, ki so nekoliko manj aktivni.

Za izvedbo izpita je potrebna prisotnost vsaj treh kategoriziranih inštruktorjev.

Skupaj pa rabimo vsaj devet izvajalcev: pet inštruktorjev za nadzor poligona (pet pritrđišč, dva vozla) in štiri izpraševalce (vozli, prva pomoč, varstvo jam, dokumentiranje jam).

Obvestimo tudi tečajnike o datumu in kraju izpita ter o poteku izpita (poligon, teoretični del) in jih opozorimo na razpoložljivo literaturo oziroma jim posredujemo dodatno gradivo.

Pred izpitom Ponovno obvestimo tečajnike in zberemo okvirne prijave na izpit.

Pripravimo potrdila o opravljenem izpitu, ki jih podelimo tistim, ki so izpit opravili (alternativno jih lahko podelimo tudi na sestanku društva).

Pripravimo opremo (vsaj 2x 60 m vrvi, dodatna vrv za izpitno točko vozli + nekaj krajših vrvic za demonstracijo vozlov, pritrđišča, oprema za vrtanje, klopce ...).

Na izpitu Zagotoviti je potrebno prisotnost vsaj treh kategoriziranih inštruktorjev.

Opremljevalna ekipa opremi poligon in ocenjevalci zasedejo svoja mesta. Poligon naj ima vsaj pet pritrđišč (dve na poti navzgor, eno na vrhu in dve na poti navzdol). Na obeh koncih vrvi (pred prvim in za zadnjim pritrđiščem) naj bosta vozla.

S teoretičnim delom izpita začnemo čimprej. Izpraševalci lahko obravnavajo po dva tečajnika hkrati.

Tisti tečajniki, ki poligona niso najbolje

opravili, naj gredo še enkrat iz druge smeri (če je čas, lahko vsi).

Ocenjevalci naj bodo predvsem pozorni na jahanje zanke, dvojno varovanje in druge življenjsko nevarne situacije.

Tečajnik, ki tudi ob drugem prehodu dela življenjsko nevarne napake, ne more opraviti izpita.

Tečajniku se izpit lahko prizna pogojno v primeru: da pri katerem od teoretičnih preizkusov ni pokazal primerne znanja (npr. vozli) – v tem primeru se lahko komisija odloči, da bo lahko izpraševalcu (ali po dogovoru kakšnemu drugemu inštruktorju) svoje izboljšano znanje pokazal čez določen čas, da na poligonu ni dovolj zanesljiv in samozavesten ter dela napake – v tem primeru se lahko komisija odloči, da bo praktični del izpita ponavljal na kakšni od prihodnjih akcij ali pa da bo izpit veljal kot opravljen, če se bo v bližnji prihodnosti udeleževal lažjih akcij in si na ta način pridobil potrebne izkušnje, samozavest in prakso (znanje takega tečajnika je potrebno po nekaj mesecih oceniti in se odločiti ali se mu izpit prizna ali ne).

Na koncu analiziramo rezultate in opozorimo tečajnike na pogoste napake. Tečajnikom, ki so opravili izpit, podelimo diplome. Tistim, ki so ga opravili pogojno, pa razložimo razloge in se dogovorimo za roke in način popravljanja. |

Vodja šole po uspešno opravljeni akciji. Foto: Domagoj Korais

